

Har Polisen rätt förutsättningar att bemöta psykiskt sjuka?

- *En undersökning bland 2024 poliser*

3 av 4 poliser känner sig dåligt förberedda inför handräckningar av psykiskt sjuka

Nästan varannan polis har någon gång under de senaste tolv månaderna känt obehag i samband med en handräckning. 3 av 4 poliser känner vidare att de inte har varit tillräckligt förberedda p.g.a. av informationsbrist (framför allt från sjukvården) om den person som vi ska göra handräckning på. 8 av 10 poliser anser också att en nationell checklista skulle vara ett bra stöd i handräckningsärenden. Det visar en rapport som Polisförbundet tagit fram.

Polisförbundet presenterar nu fem krav för att öka Polisens förutsättningar att bemöta psykiskt sjuka:

1. Ändra lagen så att Polisen får bättre information om psykiskt sjuka.

Poliser bör få göra mer omfattande sökningar i belastningsregistret, vapenregistret och misstankeregistret än i dag. Polisen bör också få relevant information om personen som ska tas in. Det innebär att polisen exempelvis bör få uppgifter om en psykiskt sjuk persons diagnos.

2. Ta fram en nationell check-lista för handräckningsärenden

Rikspolisstyrelsen måste ta fram en check-lista med tydliga riktlinjer kring vad poliser bör tänka på inför och under en handräckning.

3. Förbättra grundutbildningen i hur poliser ska bemöta psykiskt sjuka.

Bemötandet av psykiskt sjuka måste in tydligare i Polisens grundutbildning.

4. Inför obligatorisk vidareutbildning i bemötande av psykiskt sjuka

Utbildning är färskvara och alla poliser måste kontinuerligt vidareutbildas i de senast rönen kring hur man bemöter psykiskt sjuka. Utbildning bidrar i sin tur till att poliserna känner större trygghet.

5. Skapa förutsättningar för polisiär forskning kring Polisens bemötande av psykiskt sjuka.

Det finns nästa ingen polisiär forskning idag. Bemötandet av psykiskt sjuka är ett ämne som vi behöver mer kunskap om. Det är viktigt att regeringen skapar förutsättningar för polisforskning. Polisutbildningen måste därför reformeras till en högskoleutbildning vilket i sin tur skapar möjlighet till polisiär forskning.

Jan Karlsen
Polisförbundets ordförande

Om Exquiro

Exquiro Market Research bildades 1998. Vi erbjuder ett brett spektrum av statistiska tjänster, bland annat olika typer av marknads- och opinionsundersökningar, kurser samt renodlade statistiska tjänster.

Vi genomför såväl kvalitativa som kvantitativa marknadsundersökningar, där vi hjälper företag från framtagandet av frågeställningar och konstruktion av enkät till slutlig analys och rapportskrivning.

Bred specialkompetens och avancerade verktyg gör att vi kan garantera hög kvalitet på våra renodlade statistiska tjänster såsom prognosberäkningar och kvalitetskontroller.

De senaste sex åren har Exquiro, på uppdrag av Polisförbundet, genomfört olika typer av studier riktade till bl.a. poliser, kommunalpolitiker, socialarbetare, ordningsvakter, rektorer, studenter på polishögskolan och allmänheten. Vi vill åter tacka vår kontaktperson på Polisförbundet, Anna Erhardt, för ett mycket givande samarbete.

Ni är välkomna att kontakta oss om ni har några frågor eller synpunkter gällande vårt arbete.

Patrik Olczak / Bruno Boric

Exquiro Market Research

Bildhuggarvägen 33 121 44 Johanneshov

Telefon: 08-659 05 00; fax: 08-659 05 45

E-post: info@exquiro.se; hemsida: www.exquiro.se

Innehållsförteckning

1. SAMMANFATTNING	5
--------------------------	----------

2. METODBESKRIVNING	6
----------------------------	----------

3. RESULTATREDOVISNING	
-------------------------------	--

POLISENS SAMARBETE MED SJUKVÅRDEN OCH PSYKVÅRDEN	8
3.5.1 Kontakt med sjukvården och psykvården	8
3.5.2 Syn på kontakten med sjukvården och psykvården	10
3.5.3 Kontakt med och syn på kontakten med psykvården: jämförelser med 2007	12
3.5.5 Polisens upplevelser vid handräckningar av psykiskt sjuka personer	13

1. Sammanfattning

Bakgrund

- 2 024 av Polisförbundets medlemmar besvarade en postal enkät under november 2008.

Polisens samarbete med psykvården

- **Kontakt med psykvården:**

64 % kommer regelbundet eller då och då i kontakt med psykvården, 81 % kommer regelbundet eller då och då i kontakt med personer som lider av psykisk ohälsa och 45 % utför regelbundet eller då och då handräckningar av psykiskt sjuka personer.

- **Syn på kontakten med/psykvården:**

Det är tydligt att poliser anser att kontakten med sjukvården fungerar bättre än kontakten med psykvården.

15 % av de poliser som kommer i kontakt med psykvården anser att kontakten fungerar bra, 60 % anser att kontakten fungerar bra eller ganska bra och 35 % anser att kontakten fungerar ganska dåligt eller dåligt.

Resultaten har inte förändrats nämnvärt sedan motsvarande mätning 2007, men andelen poliser som anser att kontakten med psykvården fungerar dåligt har ökat.

Polisens upplevelser vid handräckningar av psykiskt sjuka personer:

5 % av de poliser som i sitt arbete utför handräckningar av psykiskt sjuka personer känner sig alltid säkra i dessa situationer, 67 % känner sig säkra i de flesta fallen, 16 % känner sig säkra i maximalt hälften av fallen, medan 12 % i princip aldrig känner sig säkra.

42 % av de poliser som i sitt arbete utför handräckningar av psykiskt sjuka personer har någon gång under de senaste tolv månaderna känt obehag i samband med en handräckning.

74 % av de poliser som i sitt arbete utför handräckningar av psykiskt sjuka personer känner att de inte har varit tillräckligt förberedda p.g.a. av informationsbrist (framför allt från sjukvården) om den person som vi ska göra handräckning på

85 % av poliserna anser att en nationell checklista skulle vara ett bra stöd i handräckningsärenden.

2. Metodbeskrivning

Målgrupper

Målgruppen i undersökningen var medlemmar i Polisförbundet som inte är förtroendevalda eller studerandemedlemmar.

Undersökningsmetodik

- 1) Polisförbundets definierade målgruppen och tillhandahöll ett fullständigt medlemsregister.
- 2) Exquiro drog ett slumpmässigt urval om 3 023 personer inom målgruppen från Polisförbundets medlemsregister.
- 3) En postal enkät (+påminnelse) skickades ut till dessa 3 023 poliser.
- 4) Datainsamlingen (postal enkät) genomfördes under november 2008.

Svarsfrekvens

Enkäten skickades till 3 023 medlemmar av vilka 2 024 besvarade enkäten. Svarsfrekvensen uppgår därmed till 67 %.

Längre bak i detta metodavsnitt finns en detaljerad tabell över antalet svar inom olika subgrupper.

Enkäten

Polisförbundet tillhandahöll ett enkätutkast som Exquiro granskade och reviderade i samråd med Polisförbundet. Enkäten tillhandahålls i ett separat dokument.

Viktigt att veta rörande resultatredovisningen

- För att totalresultaten skall vara så representativa som möjligt är samtliga resultat i rapporten viktade (se nedanstående avsnitt).
- I diagram/tabeller redovisas basen för uträkningarna, dvs. vilka respondenters svar som ligger till grund för resultaten.
- Resultaten redovisas i procentuella andelar om inte annat tydligt anges.
- Resultaten på slutna frågor särredovisas per polismyndighet samt uppdelat på kön, ålder, typ av polis samt antal år inom yrket. Dessa resultat redovisas i tabellform och oftast i direkt anslutning till totalresultaten.
- Polismyndigheterna redovisas i bokstavsordning i de segmenterade tabellerna.
- Respondenternas svar på öppna frågor sammanfattas i löpande text. Illustrativa citat redovisas. "Citaten" redovisas ordagrant som respondenterna själva skrev i enkäterna. Citaten har endast ändrats ifall det innehöll språkliga felaktigheter eller om vissa omskrivningar krävdes för att tydliggöra ett citat.
- Samtliga öppna svar redovisas i ett separat dokument som Polisförbundet erhållit.

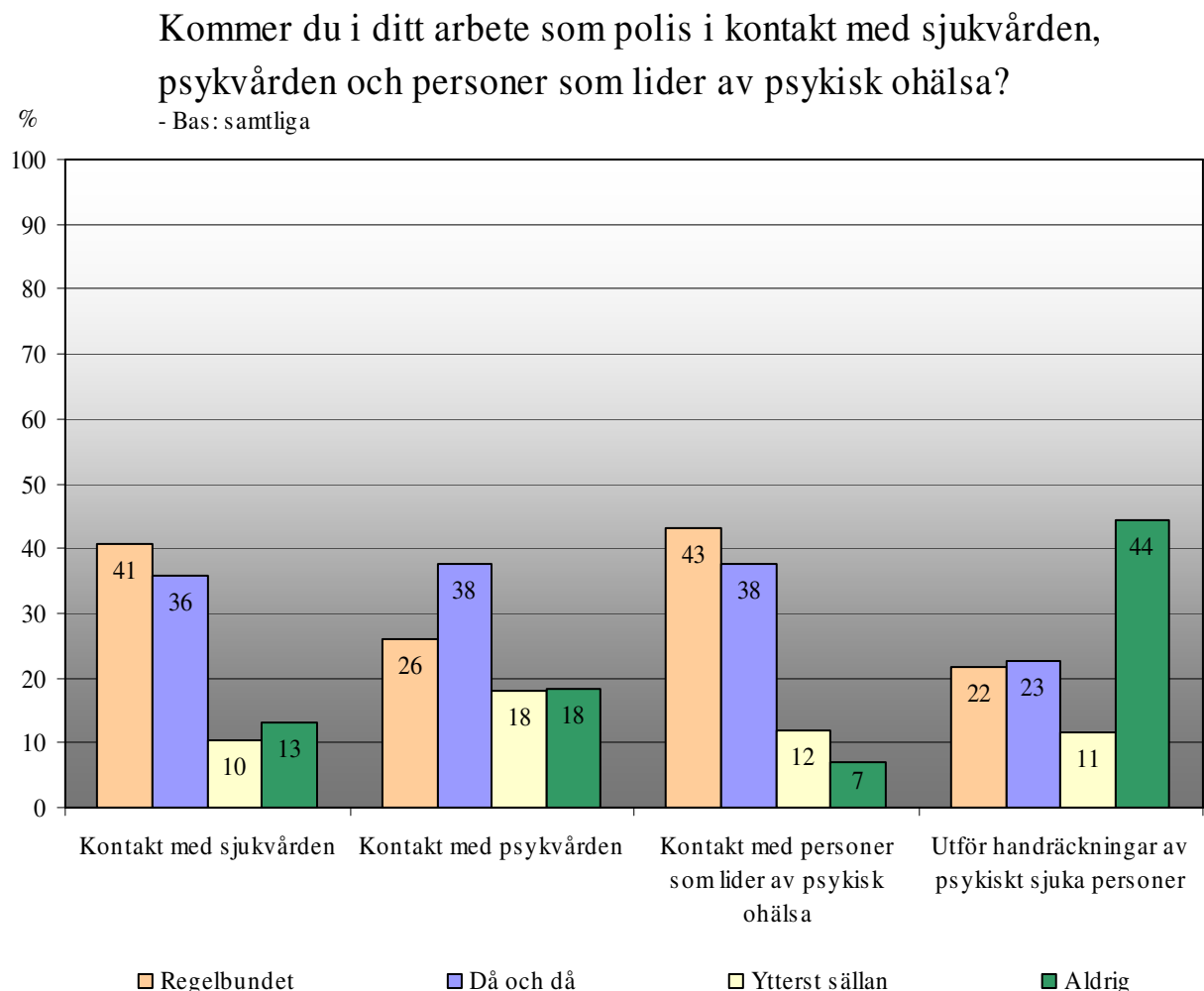
Viktade resultat

Urvalet av medlemmar är inte helt representativt. Denna metodik valdes för att ett visst antal enkätsvar skulle inkomma från respektive polismyndighet.

För att totalresultaten skall motsvara medlemskåren som helhet har därför resultaten viktats utifrån en statistisk viktningsmodell som baseras på uppgifter om medlemsantal inom olika polismyndigheter.

3.5 Polisens samarbete med psykvården

3.5.1 Kontakt med psykvården

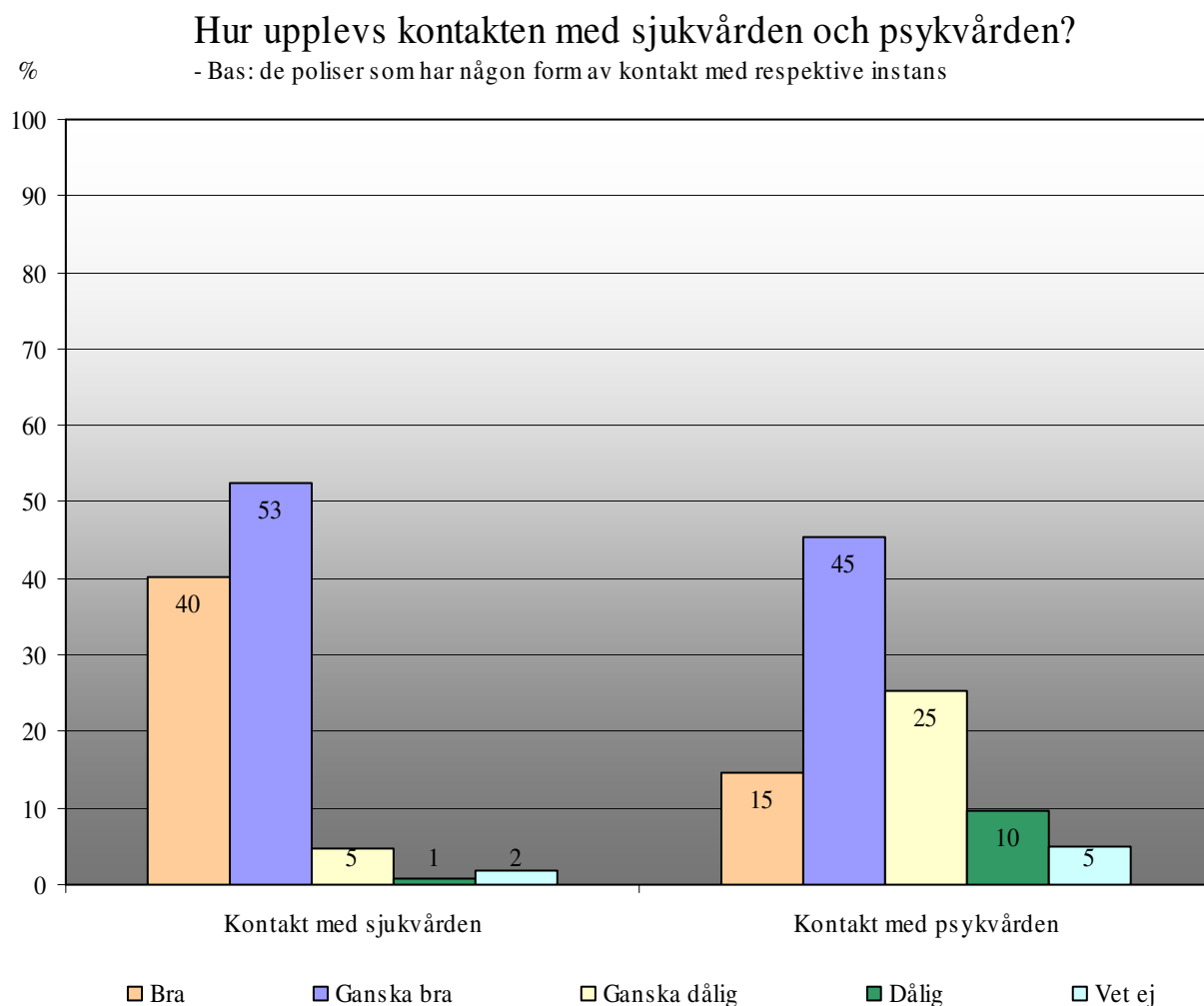
76 % av poliserna kommer regelbundet eller då och då i kontakt med sjukvården, 64 % kommer regelbundet eller då och då i kontakt med psykvården, 81 % kommer regelbundet eller då och då i kontakt med personer som lider av psykisk ohälsa och 45 % utför regelbundet eller då och då handräckningar av psykiskt sjuka personer.

På nästa sida redovisas resultat för olika subgrupper där man bl.a. kan utläsa att utryckningspoliser och ordningspoliser i stor uträkning kommer i kontakt med sjukvården respektive psykvården. Inom dessa grupper återfinns många poliser som är under 40 år och poliser som arbetat inom yrket i maximalt 5 år.

Resultat inom olika subgrupper

	Andel poliser som i sitt arbete regelbundet har kontakt med...			Andel poliser som regelbundet utför handräckningar av psykiskt sjuka personer
	Sjukvården	Psykvården	Personer som lider av psykisk ohälsa	
Storstad	36	22	43	17
Större kommun	45	32	44	25
Mellanstor kommun	46	29	44	26
Liten kommun	37	20	40	22
Blekinge	38	29	45	27
Dalarna	27	16	42	22
Gotland	53	43	54	23
Gävleborg	38	22	37	21
Halland	45	32	44	21
Jämtland	39	21	39	21
Jönköping	46	35	52	30
Kalmar	42	31	46	26
Kronoberg	55	50	53	35
Norrbottn	42	21	34	21
Skåne	45	28	43	20
Stockholm	38	25	45	21
Södermanland	46	30	40	25
Uppsala	41	29	49	33
Värmland	48	25	46	29
Västerbotten	46	36	42	26
Västernorrland	51	32	45	33
Västmanland	50	41	55	32
Västra Götaland	42	25	46	20
Örebro	44	24	47	16
Östergötland	44	21	41	18
Rikspolisstyrelsen	7	4	7	4
Kvinnor	44	27	47	23
Män	39	26	42	21
20-29 år	82	54	80	50
30-39 år	66	49	70	44
40-49 år	36	24	42	16
50-59 år	21	8	21	8
60 år eller äldre	19	8	19	4
Polis i 0-5 år	78	56	79	53
Polis i 6-15 år	52	36	55	29
Polis i mer än 15 år	26	14	29	10
Ordningsspolis	73	57	75	54
Närpolis	42	27	46	22
Utryckningspolis	85	64	81	65
Trafikpolis	22	4	13	2
Utredare	27	7	27	2
Civilpolis i yttre tjänst	28	20	48	11
Övriga poliser	21	14	25	9
Chef	38	33	44	23
Ej chef	41	24	43	21
Totalt	41	26	43	22

3.5.2 Syn på kontakten med sjukvården och psykvården

Det är tydligt att poliser anser att kontakten med sjukvården fungerar bättre än kontakten med psykvården.

40 % av de poliser som kommer i kontakt med sjukvården anser att kontakten fungerar bra, 93 % anser att kontakten fungerar bra eller ganska bra och 5 % anser att kontakten fungerar ganska dåligt eller dåligt.

15 % av de poliser som kommer i kontakt med psykvården anser att kontakten fungerar bra, 60 % anser att kontakten fungerar bra eller ganska bra och 35 % anser att kontakten fungerar ganska dåligt eller dåligt.

På nästa sida redovisas resultat för olika subgrupper där man kan utläsa att speciellt de grupper som i stor utsträckning kommer i kontakt med sjukvården respektive psykvården (uttryckningspoliser, ordningspoliser, unga poliser) anser att kontakten fungerar ganska dåligt eller dåligt.

Resultat inom olika subgrupper

	Andel poliser som anser att kontakten med sjukvården är ganska dålig eller dålig	Andel poliser som anser att kontakten med psykvården är ganska dålig eller dålig
Storstad	4	31
Större kommun	8	40
Mellanstor kommun	5	36
Liten kommun	4	33
Blekinge	5	30
Dalarna	3	35
Gotland	0	39
Gävleborg	9	40
Halland	6	51
Jämtland	5	35
Jönköping	5	36
Kalmar	8	29
Kronoberg	5	47
Norrbottn	7	26
Skåne	5	32
Stockholm	5	28
Södermanland	12	34
Uppsala	2	33
Värmland	3	52
Västerbotten	12	35
Västernorrland	12	48
Västmanland	6	45
Västra Götaland	3	34
Örebro	8	51
Östergötland	10	49
Rikspolisstyrelsen	0	19
Kvinnor	5	38
Män	6	34
20-29 år	11	50
30-39 år	9	44
40-49 år	5	37
50-59 år	3	23
60 år eller äldre	1	19
Polis i 0-5 år	9	45
Polis i 6-15 år	8	44
Polis i mer än 15 år	3	29
Ordningsspolis	9	49
Närpolis	5	34
Utryckningspolis	9	43
Trafikpolis	0	21
Utredare	2	23
Civilpolis i yttre tjänst	5	33
Övriga poliser	6	37
Chef	6	37
Ej chef	5	34
Totalt	5	35

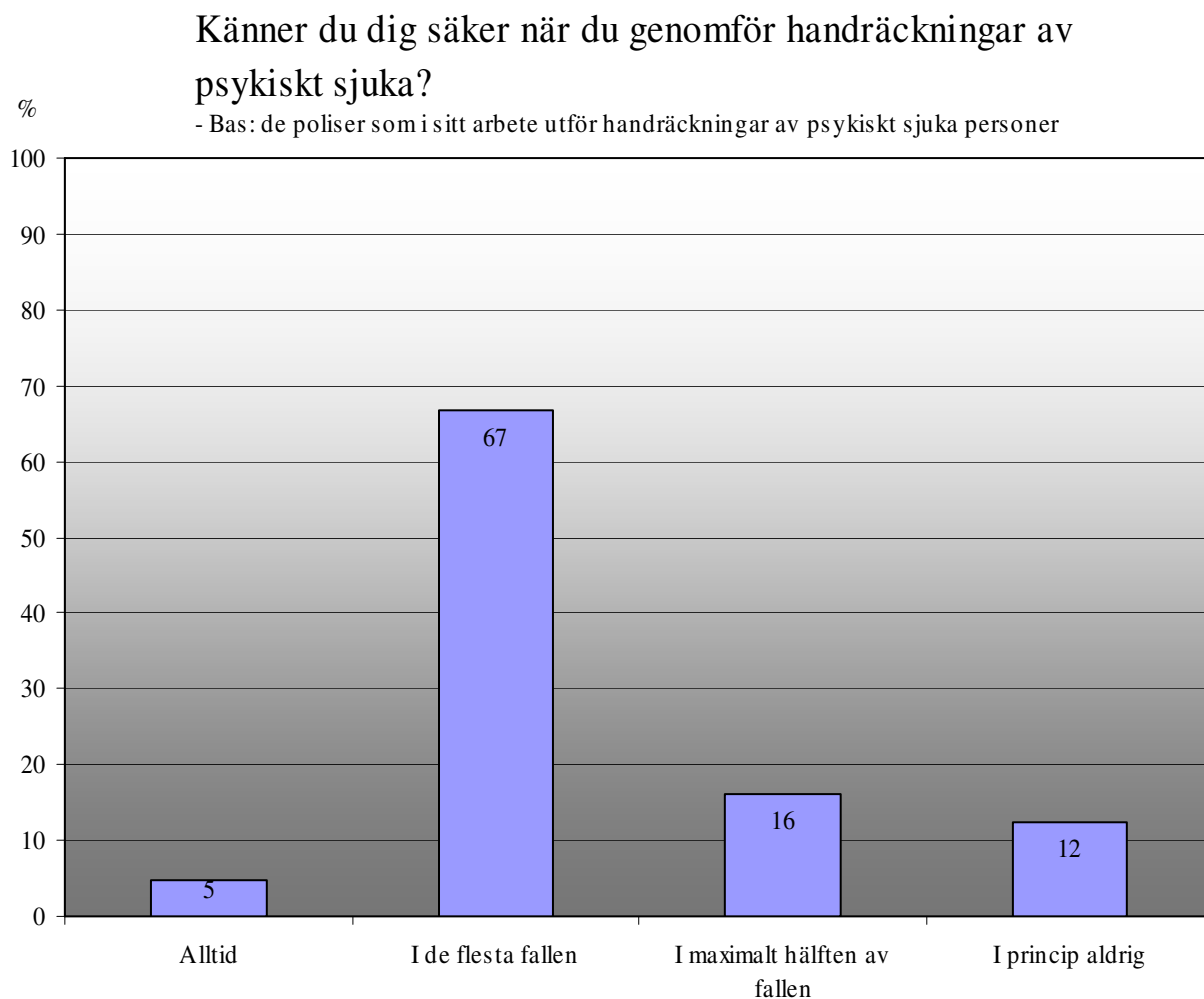
3.5.3 Kontakt med och syn på kontakten med psykvården: jämförelser med 2007

		Andel poliser (%)	
		2008	2007
Kontakt med psykvården	Regelbundet	26	25
	Då och då	38	40
	Sällan	18	18
	Aldrig	18	17
Hur upplevs kontakten med psykvården?	Bra	15	12
	Ganska bra	45	53
	Ganska dålig	25	25
	Dålig	10	6
	Vet ej	5	4
Kontakt med person som lider av psykisk ohälsa	Regelbundet	43	47
	Då och då	38	36
	Sällan	12	9
	Aldrig	7	7

Notera att mätningen 2007 genomfördes genom telefonintervjuer och att den aktuella undersökningen genomfördes genom en postal enkät. Datainsamlingsmetoden kan påverka resultaten, vilket man bör ha i åtanke vid jämförelser mellan 2007 och 2008 års resultat.

Resultaten har inte förändrats nämnvärt sedan 2007, men andelen poliser som anser att kontakten med psykvården fungerar dåligt har ökat.

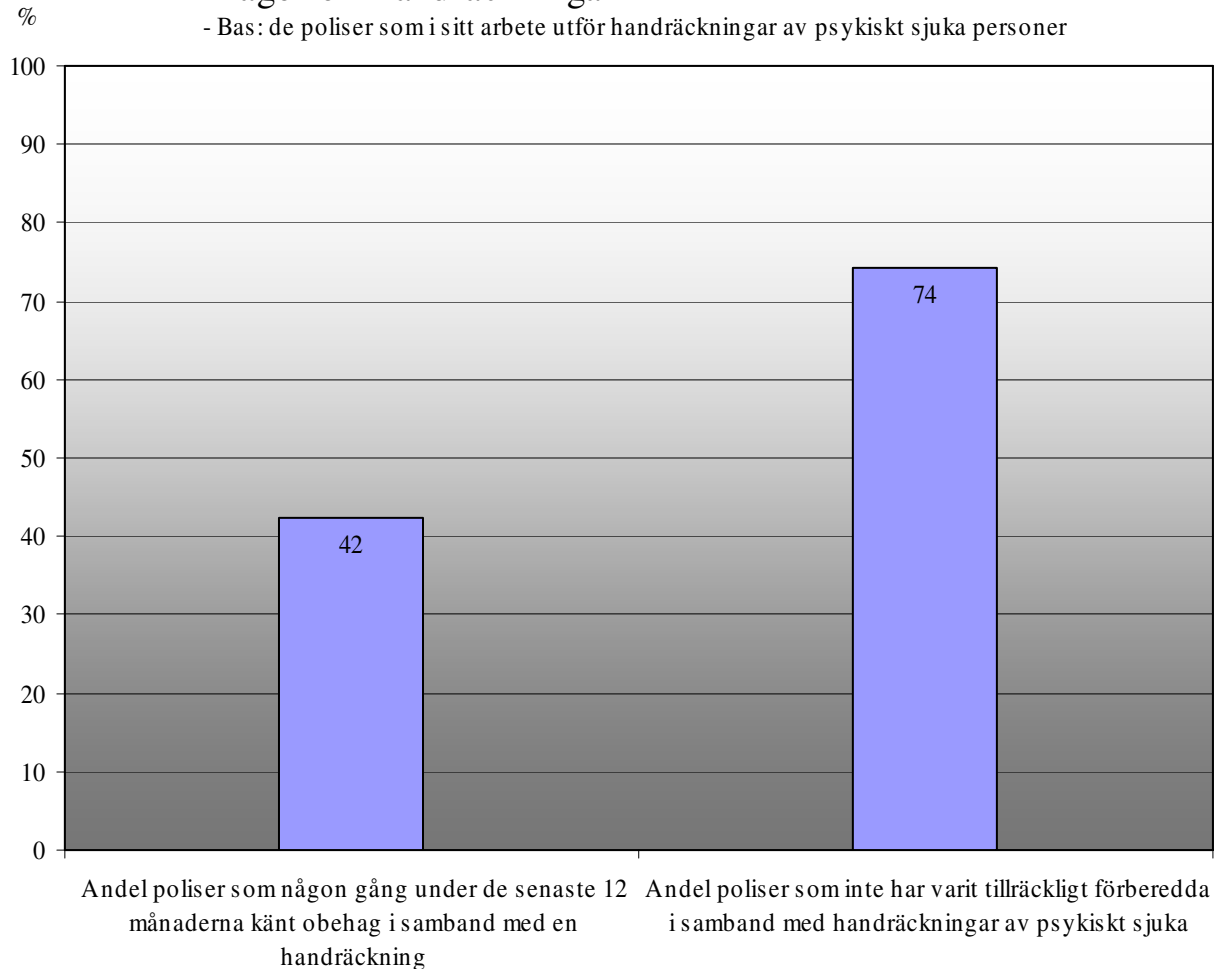
5.5 Polisens upplevelser vid handräckningar av psykiskt sjuka personer

5 % av de poliser som i sitt arbete utför handräckningar av psykiskt sjuka personer känner sig alltid säkra i dessa situationer, 67 % känner sig säkra i de flesta fallen, 16 % känner sig säkra i maximalt hälften av fallen, medan 12 % i princip aldrig känner sig säkra.

Frågor om handräckningar

- Bas: de poliser som i sitt arbete utför handräckningar av psykiskt sjuka personer

42 % av de poliser som i sitt arbete utför handräckningar av psykiskt sjuka personer har någon gång under de senaste tolv månaderna känt obehag i samband med en handräckning.

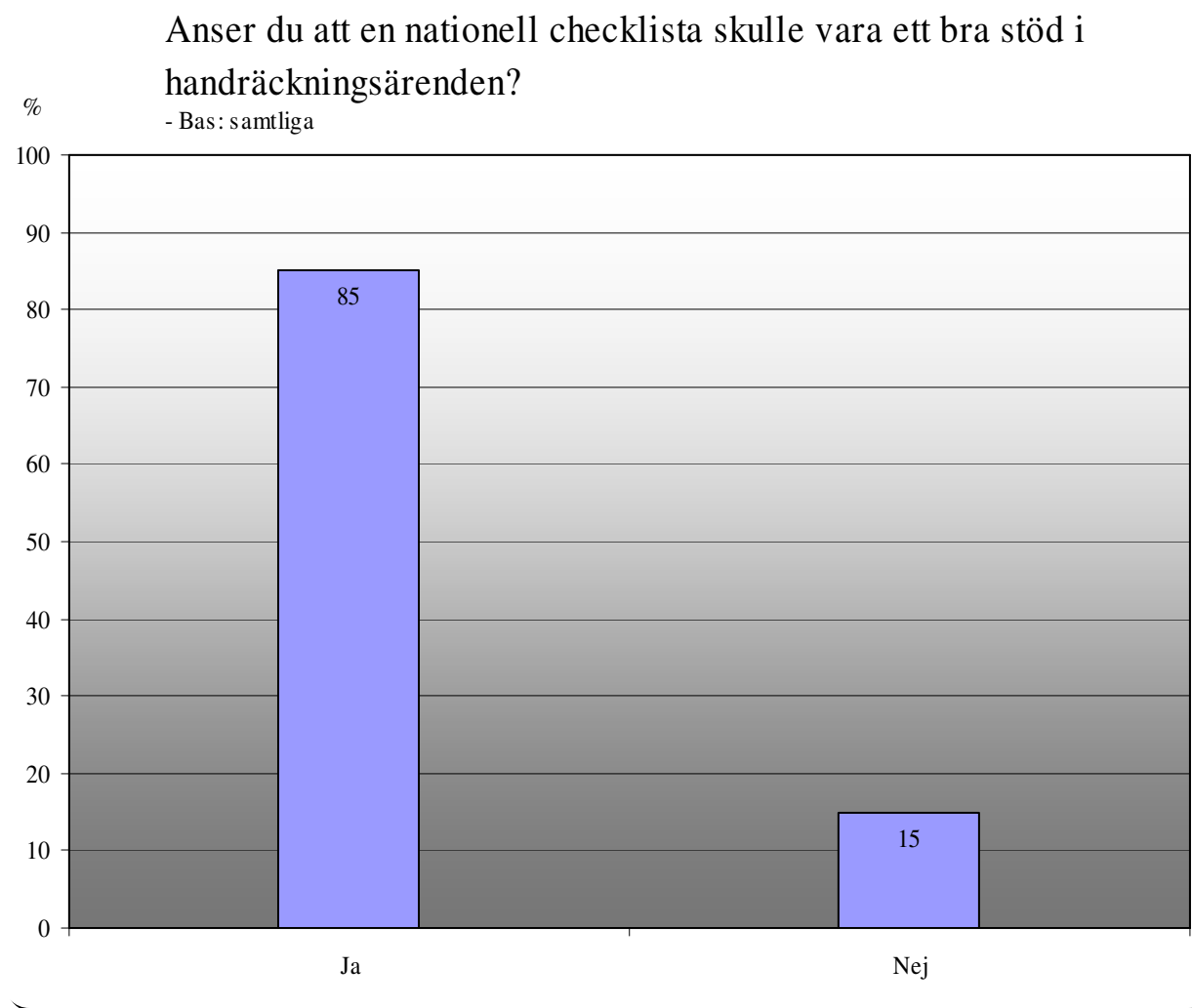
74 % av de poliser som i sitt arbete utför handräckningar av psykiskt sjuka personer känner att de inte har varit tillräckligt förberedda p.g.a. av informationsbrist om den person som vi ska göra handräckning på (70 % p.g.a. att de skulle önskat få mer information från sjukvården och 25 % p.g.a. att de skulle önskat få mer information från deras närmaste chef).

På nästa sida redovisas polisernas fritextkommentarer gällande på vilket sätt de känt obehag i samband med handräckningar.

På vilket sätt har du känt obehag i samband med en handräckning?

- illustrativa fritextsvar

- allmänt obehag när oberäkneliga personers sinnesstämning kan ändras på bråkdelen av en sekund. Man måste alltid vara på sin vakt
- att personen inte kommer att få den hjälpen som den behöver. Svårt att bli fysisk mot en person som är sjuk men våldsam
- Bland det svåraste och mest farliga arbete vi utför, att ge sig in i den psyksjukes bostad
- blivit utsatt för våld tidigare - oberäkneligheten är obehaglig
- Denna grupp är de mest oberäkneliga och väldigt svåra att få kontakt med vilket leder till svårigheter i kommunikation som i sin tur gör att det kan sluta riktigt illa.
- denna typ av jobb är bland det farligaste man gör som polis. Ofta bristfällig förhandsinformation om den psykiska statusen på personen som ska hämtas, dålig mottagning när man anländer med den psykiskt sjuka även då man förvarnat via telefon att man snart anländer med personen till sjukhuset
- Dålig historik om personen innan handräckningen. Vet inget om personens sjukbild innan.
- Dålig information om personen, risker mm.
- en mycket labil och aggressiv man som transporterades vid en handräckning, vilket medförde att hela transporten kändes obehaglig och man är på sin vakt hela tiden. Man har för lite kunskap hur man ska hantera situationen
- för lite kunskap om patientens fysiska tillstånd
- ibland känns det som om vi kränker dem i vårt agerande i och med att de ska omhändertas och de är sjuka och förstår inte varför. Även obehag hur de agerar i sitt sjukdomstillstånd
- känslan av att en psykiskt sjuk person kan vara opålitlig under transport. Många är mycket våldsbenägna och oförutsägbara
- långa transportsträckor i polisbil samt långa väntetider på läkare utan att man vet vad personen lider av för sjukdom. Vi bör få veta om personen är farlig eller inte
- oberäkneliga personer p.g.a. sjukdom, leder ofta till aggressivitet. Vi har inte alla verktyg samt utbildning för att hantera dessa människor
- opålitlig person, svårt att bedöma hur allvarliga de verbala hoten är
- osäkerhet på hur personen ska reagera eller agera. När det gäller psykiskt sjuka kommer reaktionen oftast utan förvarning
- personens beteende och oberäknelighet har skapat olustkänsla
- psykiskt sjuka är svåra att transportera då de är labila
- svårt att göra en bedömning av psykiskt sjuka personer
- våldsamma, sjuka personer är våldsamma och det tar ibland lång tid för läkarna att infinna sig och fatta beslut om bättre medicinering
- väldigt hotfullt uppträdande, oberäkneligt beteende

85 % av poliserna anser att en nationell checklista skulle vara ett bra stöd i handräckningsärenden.